

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/5/2021
Identifikačné číslo spisu:	1215218004
Dátum vydania rozhodnutia:	13.12.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1215218004.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Martina Holíča, v spore žalobkyne ANTES PLUS spol. s r.o., so sídlom v Michalovciach, Cyrila a Metoda 1, IČO: 31 695 132, zastúpenej advokátskou kanceláriou Weis & Partners s.r.o., so sídlom v Bratislave, Priemyselná 1/A, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Úrad pre verejné obstarávanie, so sídlom v Bratislave, Ružová dolina 606/10, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 23 C 265/2015, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. januára 2020 sp. zn. 7 Co 238/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 03. apríla 2017 č. k. 23 C 265/2015 - 152 vo výroku I. konanie v časti o zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 8,05% ročne zo sumy 101 111,41 € od 01. októbra 2014 do 19. marca 2015 zastavil. Vo výroku II. konanie v časti o zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 3% ročne zo sumy 101 111,41 € od 20. marca 2015 do zaplatenia zastavil. Vo výroku III. žalobu zamietol. Vo výroku IV vyslovil, že žalovaná nemá voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na § 3 ods. 1 a 2, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, § 42 ods. 1 až 10 zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní. Súd dospel k záveru, že rozhodnutie vydané Úradom pre verejné obstarávanie, ktorým nariadil zrušiť rozhodnutie kontrolovaného o vylúčení uchádzača EUROBUILDING, a.s. a nariadil zaradiť tohto vylúčeného uchádzača do procesu verejného obstarávania a ktoré označil žalobca za nezákonné, možno považovať za nezákonné rozhodnutie v zmysle § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003. Súd však zároveň dospel k záveru, že žalobkyňa nepreukázala príčinnú súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody. Súd uviedol, že v danom prípade bola žalobkyňa uchádzačkou vo verejnej súťaži, ktorej jediným kritériom v súlade so súťažnými podmienkami bola cena. Verejná súťaž sa mala dostať späť do štádia po otvorení obálok jednotlivých ponúk, pričom vyhodnocovanie ponúk komisiou nastáva po otvorení obálok, o čom

sa spíše zápisnica. Rozhodnutím žalovanej (ktoré potvrdil aj Krajský súd) sa postup zadávania zákazky vrátil do štádia opätovného vyhodnocovania ponúk, v ktorom opätovne dochádza k vyhodnocovaniu ponúk nielen žalobkyne, ale aj ponuky vylúčenej uchádzačky vrátenej späť do procesu verejného obstarávania. Z rozhodnutia Krajského súdu vyplynulo, že v záujme zachovania zákonnosti a kontinuity celého procesu verejného obstarávania bolo potrebné vyčkať na rozhodnutie súdu vo veci zákonnosti predmetného rozhodnutia a nepokračovať vo verejnom obstarávaní. Verejný obstarávateľ svojím postupom nerešpektoval povinnosť uloženú kontrolným orgánom, keď vylúčenú uchádzačku opätovne nezaradil do procesu verejného obstarávania, čo možno považovať za porušenie povinností verejného obstarávateľa, svojvoľne pokračoval vo verejnom obstarávaní a vyhodnotil návrhy zvyšných uchádzačov. V prípade žalobkyne však nemožno konštatovať, že po zaradení ďalšieho uchádzača do verejnej súťaže, by bola automaticky úspešnou, keď by sa posudzovala ešte jedna ponuka predtým nezákonne vylúčenej uchádzačky, teda nemožno konštatovať, že práve nezákonným rozhodnutím žalovanej došlo k vzniku škody, keďže na vznik škody by vplývali ďalšie faktory (posudzovanie ponuky ďalšieho uchádzača z hľadiska ceny a prípadné vylúčenie ponuky z tohto dôvodu), ako aj z dôvodu, že k zrušeniu verejného obstarávania došlo na základe rozhodnutia verejného obstarávateľa. Súd dospel k záveru, že z uvedeného dôvodu absentuje v danom prípade príčinná súvislosť medzi vydaním nezákonného rozhodnutia a vznikom škody, keď príčinná súvislosť musí byť priama a neprerušená. Súd preto nárok žalobkyne v celom rozsahu ako nedôvodný zamietol, keďže v konaní nepreukázala vznik príčinnej súvislosti medzi škodou a rozhodnutím, teda základný predpoklad vyvodenia zodpovednosti žalovanej za škodu, ako aj podmienok pre priznanie náhrady škody. Vzhľadom na prijatý právny záver súd návrhy na doplnenie dokazovania výsluchom žalobkyňou navrhnutých svedkov zamietol ako nehospodárne, nemajúce vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Rovnako sa súd nezaoberal samotnou škodou a nevyhodnocoval dôkazy s tým súvisiace, pretože pri nesplnení jedného z predpokladov priznania nároku to nepovažoval za potrebné a hospodárne. Súd zároveň konanie zastavil v časti požadovaných úrokov z omeškania, z dôvodu späťvzatia žaloby v tejto časti. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 257 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Proti uvedenému rozhodnutiu v zamietavom výroku podala odvolanie žalobkyňa.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 29. januára 2020 sp. zn. 7 Co 238/2019 vo výroku I. rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdil (§ 387 ods. 1 a 2 CSP). Vo výroku II. priznal žalovanej voči žalobkyňi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, skonštatoval správnosť jeho dôvodov. Odvolací súd sa taktiež vysporiadal s odvolacími námietkami žalobkyne. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutkový stav, na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam. Súd prvej inštancie zo správnych skutkových záverov vyvodil správne právne závery a aplikoval správny právny predpis, preto žalobkyňou namietaná vada nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie nebola odvolacím súdom zistená. Odvolací súd sa plne stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že v danom prípade nebol žalobkyňou preukázaný základný predpoklad pre priznanie nároku na náhradu škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z., a to existenciu príčinnej súvislosti medzi žalobkyňou tvrdenu a vyčíslenou škodou (očakávanej sumy zisku zo zmluvy o dielo, ktorú by pri očakávanom behu udalostí uzavrela s verejným obstarávateľom) a nezákonným rozhodnutím Úradu pre verejné obstarávanie. Úvaha, že žalobkyňa by bola po znovu zaradení ďalšieho uchádzača pri vyhodnocovaní ponúk úspešná, je iba hypotetická, na jej základe nie je preukázaná existencia príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom tvrdenej škody. Odvolací súd navyše dodal, že verejný obstarávateľ verejné obstarávanie zrušil z dôvodu, že sa zmenili okolnosti, za ktorých bolo vyhlásené. Odvolací súd zároveň vyhodnotil ako správny postup súdu prvej inštancie, ktorý zamietol návrh na vykonanie dokazovania, keď týmto rozhodnutím súd prvej inštancie predišiel zbytočným prieskumom, konal hospodárne a bez zbytočného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Odvolací súd zároveň neprihliadol na dôkaz predložený žalobkyňou v odvolacom konaní, keď nemal za preukázané splnenie podmienok na doplnenie dokazovania podľa § 366 CSP. Odvolací súd tak rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti (zamietavom výroku) a v súvisiacom výroku o trovách prvoinštančného konania potvrdil. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“). Dovolateľka namietala, že súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). V tejto súvislosti v podanom dovolaní namietala, že rozhodnutia súdov nižšej inštancie nie sú dostatočne odôvodnené. Súdov nižšej inštancie mali podľa názoru dovolateľky podrobne zdôvodniť, prečo nevykonali žalobkyňou navrhnuté dôkazy. Poukázala, že nevykonanie navrhnutých dôkazov treba považovať za procesný postup súdu. Dovolateľka žiadala, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaná v písomnom vyjadrení navrhovala, aby dovolací súd dovolanie žalobkyne ako neprípustné odmietol, alternatívne ako nedôvodné zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu - žalobkyňa, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 ods. 1 CSP.

7. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

7.1. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a v spojitosti s tým označiť v dovolaní náležitým spôsobom tiež dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

9. Dovolateľka vyvodzovala prípustnosť podaného dovolania na základe ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa, tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobkyne, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti.

11. Dovolateľka namietala, že procesným postupom súdov nižšej inštancie došlo k zásahu do jej práva na spravodlivý súdny proces. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

12. Žalobkyňa v súvislosti s vadou § 420 písm. f/ CSP vytýkala nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia súdov nižšej inštancie. Mala za to, že sudy nižšej inštancie dostatočne nezdôvodnili prečo nevykonali žalobkyňou navrhnuté dôkazy.

13. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu (účastníkmi konania) a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

14. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu/účastníka mimosporového konania na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu/ účastníka konania na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu/ účastníka konania. Porušením uvedeného práva strany sporu/účastníka konania na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu/účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

15. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľky, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; pričom odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu spĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia v zmysle § 393 ods. 2 CSP. Odvolací súd konštatoval správnosť odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, v podstatných bodoch naň odkázal (§ 387 ods. 2 CSP). Zároveň sa vysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Dovoláním napádaný rozsudok uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd podrobne zdôvodnil, prečo žalobu žalobkyne o náhradu škody zamietol.

15.1. Dovolací súd vzhľadom na dovolacie námietky žalobkyne zdôrazňuje, že sudy nižšej inštancie

zdôvodnili (a to dostatočne) prečo nevykonali žalobkyňou navrhnuté dôkazy, vid' bod 26. odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie a body 22. a 23. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, pričom odvolací súd nemal za potrebné vo veci doplniť ani zopakovať dokazovanie (vid' bod 12. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu).

15.2. Skutočnosť, že dovolateľka sa s názorom súdov nižšej inštancie nestotožnila, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP tak nemožno považovať to, že súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky. Žalobkyňa preto neopodstatnene namietala existenciu vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

16. So zreteľom na obsah dovolania najvyšší súd zdôrazňuje, že v prejednávanej veci k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP nedošlo ani tým, že súdy oboch nižších inštancií nevykonali všetky navrhnuté dôkazy, a teda že skutkový (skutočný) stav zistili neúplne. Navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou strán sporu, avšak len súd rozhodne, ktorý z označených (navrhnutých) dôkazov vykoná (porov. § 185 ods. 1 CSP). V prípade, že súd odmietne vykonať určitý stranou sporu navrhovaný dôkaz, je jeho zákonnou povinnosťou v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy (§ 220 ods. 2 CSP). Zásah do práva na spravodlivý proces by v tejto súvislosti bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní účastníkom navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bola strana postavená do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní (I. ÚS 350/08).

16.1. Dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je paušálne tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017 a nedospel k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

17. Na základe vyššie uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné, preto dovolanie ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

18. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.